

Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság
27.Bf.9328/2021/5.

FŐVÁROSI TÖRVÉNYSZÉK

A Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság a 2022. január hó 6. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

ítéletet:

A becsületsértés vétsége miatt Szikszai Péter és társa ellen indított büntetőügyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság, – helyesen – 2021. június hó 16. napján kihirdetett 28.B.21.334/2020/9. számú ítéletét **megváltoztatja.**

Az elsőfokú ítélet meghozataláig felmerült bűnügyi költséget a vádlottak egyetemlegesen kötelesek a magánvádlónak megfizetni.

Az elsőfokú ítélet bevezető részében 2021. március 4. és 2021. május 18. napja helyett 2021. június 10. és 2021. június 16. napját tünteti fel tárgyalási határnapként.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

I n d o k o l á s

A kerületi bíróság az ítéletével Szikszai Péter I. r. és dr. Toóth-Holló Tamás II. r. vádlottat bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett becsületsértés vétségében [Btk. 227.§ (1) bekezdés a) és b) pontja], ezért mindkét vádlottat, személyenként 1-1 évi időtartamra próbára bocsátotta, rendelkezett továbbá a bűnügyi költség viseléséről.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a vádlottak és védőjük felmentés érdekében jelentettek be fellebbezést.

A védő fellebbezésének írásbeli indokolásában kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság ítélete megalapozatlan és jogszabálysértő. Az eljárásban az senki által nem volt vitás, hogy a magánvádló politikai közszereplő, illetve az, hogy a vád tárgyát képező közlések közéleti vitához kapcsolódnak. A magánvádló évek óta közismert személy, állandó szereplője a közéleti híradásoknak. Nem vitás az sem, hogy a vádlottak újságírók. Kétséget kizáróan igazolást nyert, hogy a kifogásolt közlés a magánvádló parlamenti felszólalásával összefüggésben íródott. Hivatkozott arra, hogy az Alkotmánybíróság a jelenleg hatályos Alaptörvény vonatkozásában is már több esetben vizsgálta a szólásszabadság, valamint az egyes közszereplők személyiségvédelme ütközésének a kérdését. A feljelentés szerinti közlés a közügyek szabad vitatásával áll összefüggésben, ami alapján a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezzi. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a kifogásolt közlés értéktelitet tartalmaz, azonban a cikk írója nem lépte át véleménynyilvánítási jogának határát, ami alapján büntetőjogi felelőssége nem állapítható meg. A cikk szerzője nem dehumanizálta a magánvádlót, hanem azt a fajta gondolkodást, és mentalitást minősítette, amely a politikai haszonszerzés céljából képes a magyarság ellen uszítani. A perbeli cikk egy kritikus, karikatúra jelleggel íródott tudományos jellemzés, de valójában csupán egy figyelemfelkeltő véleménynyilvánítás a közszereplő politikus magánvádló politikájával szemben, közéleti megnyilvánulásával szemben. A magánvádló emberi méltóságát az inkriminált

Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság
27.Bf.9328/2021/5.

cikk nem sértette meg, mert a közlések nem a magánvádló személyére, hanem a cikk szerint a cikkíró értékrendje szerint elítélendőnek tartott politikai magatartásra vonatkoznak. A cikkben kifejtett véleménynyilvánítás alapjogi védelmet élvez. Mindezek alapján a vádlottak bűncselekmény hiányában történő felmentését indítványozta.

A vádlottak és a védőjük fellebbezése – más okból - alaposak.

Az elsőfokú ítélettel szemben a vádlottak és védőjük által bejelentett fellebbezésekre figyelemmel a másodfokú bíróság a Be. 590.§ (1) bekezdése alapján az ítéletet az azt megelőző bírósági eljárással együtt felülbírálta, melynek során az ítélet megalapozottságát, az ítéletnek a vádlottak bűnösségének megállapítására, a bűncselekmények minősítésére, intézkedés alkalmazására vonatkozó rendelkezéseit, valamint az indokolás helyességét és az eljárási szabályok megtartását arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki milyen okból fellebbezett [Be. 590.§ (2) bekezdés].

A fellebbezések a vádlottak és a magánvádló váddal egyező ténybeli előadása alapján megállapított tényállást alapul véve annak jogi értékelését támadják.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy a kerületi bíróság az eljárást a perjogi szabályok maradéktalan betartásával folytatta le.

A másodfokú bíróság a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készületségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 211. § (1) és (2) bekezdésére utalva, – a Be. 593.§ (1) bekezdés a) pontjában írtak szem előtt tartásával – az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás első mondatát azzal egészíti ki, hogy az I. r. vádlott a cikket a Magyar Nemzet szerkesztőségébe közzététel céljából küldte meg (I. r. vádlott vallomása 7. sorszámú tárgyalási jegyzőkönyv negyedik bekezdése).

Az így kiegészített tényállás már minden tekintetben megalapozott, mentes a Be. 592. §-ában felsorolt hibáktól és az a Be. 593. § (3) bekezdése értelmében irányadóvá vált a másodfokú eljárás során.

A kerületi bíróság a lefolytatott bizonyítási eljárás során a vád tükrében a vádlottak büntetőjogi felelőssége szempontjából jelentőséggel bíró tények megállapításához, cselekvőségüknek büntetőjogi megítéléséhez szükséges bizonyítékokat megvizsgálta, a tényállást a vádlottak és a tanúként kihallgatott magánvádló történeti tényekre nézve egybehangzó, a feljelentésben és annak mellékletében írtakkal egyező vallomásaira alapítottan megalapozottan állapította meg, így az a másodfokú felülbírálat során is a fenti kiegészítéssel irányadó volt.

A kerületi bíróság a tényállás megállapítása, a vádlott büntetőjogi felelőssége és a szankcióalkalmazás tekintetében is túlnyomórészt eleget tett indokolási kötelezettségének.

Az elsőfokú bíróság helytállóan hivatkozott a becsületsértés törvényi tényállására. A cselekmény minősítésével kapcsolatban a másodfokú bíróság általánosságban a következőkre mutat rá. Rágalmazás és becsületsértés vétsége esetében a bűnösség megállapítását egy háromszintű vizsgálatnak kell megelőznie. *Először* azt kell megvizsgálni, a terhelt a történeti tényállásban írt cselekményével hiánytalanul megvalósította-e a rágalmazás, vagy a becsületsértés vétségének valamennyi törvényi tényállási elemét, mert bármelyik törvényi tényállási elem hiányában a terhelti cselekmény nem meríti ki az anyagi jogi kódex különös részében írt bűncselekményeket. A két szóban forgó bűncselekményt az elkövetési magatartás különbözősége határolja el egymástól, a rágalmazást tény állításával, híresztelésével vagy tényre közvetlenül utaló kifejezés használatával (a

továbbiakban együtt tényközlés) más előtt lehet elkövetni, míg a verbális becsületsértést bármely egyéb kifejezés használatával. Amennyiben a cselekmény tényállásszerű, *másodikként a jogellenességet kell vizsgálni*, mert a cselekmény jogellenességét kizáró körülmény fennállása esetén a kifogásolt cselekmény nem bűncselekmény. Ennek oka azonban nem valamely különös részi törvényi tényállási elem hiánya, hanem a bűncselekmény általános fogalmának szükségszerű tényállási eleme, a Btk. 4. § (2) bekezdésében írt társadalomra veszélyesség hiánya. Amennyiben a cselekmény tényállásszerű és nem áll fenn a cselekmény jogellenességét kizáró körülmény, tényközléssel megvalósuló elkövetés esetén a *harmadik lépésben* azt kell megvizsgálni, hogy van-e olyan közérdek vagy jogos magánérdek, ami a történeti tényállásban leírt tényközlés megtételét indokolta, és ha igen, akkor el kell rendelni a *valóság bizonyítását*, melynek eredményessége esetén a Btk. 15. § h) pontjában írt büntetethetőséget kizáró ok megvalósul.

A kerületi bíróság a fentiek tükrében helytállóan ismerte fel, hogy a vád tárgyává tett sérelmezett kijelentések egyike sem minősül tényközlésnek, így a becsületsértés vétsége törvényi tényállási elemeinek megvalósulását kell vizsgálnia. A sérelmezett szövegrészek tehát a tényközlés körén kívül eső egyéb kifejezések, amelyeknek az érintettje a cikkbe a teljes neve és országgyűlési képviselői minőségére hivatkozás alapján egyértelműen azonosítható és a sérelmezett közlések gyalázkodó jellegűknél fogva alkalmasak a becsület csorbítására. A becsületsértés alternatív tényállási elemei közül – a tényállás alapján – megvalósult mind a magánvádoló munkakörével és közérdekű tevékenységével összefüggő, mind a nagy nyilvánosság előtti elkövetés is a cikknek az elsőfokú bíróság által rögzítettek szerinti közzétételével. Mindezek alapján a cselekmény tényállásszerű, a sérelmezett kijelentések a becsületsértés valamennyi törvényi tényállási elemét megvalósítják.

A második lépésben, a jogellenesség vizsgálata kapcsán a kerületi bíróság részben hivatkozott a vélemény-nyilvánítás szabadsága tárgyában született alkotmánybírói határozatokat. Azok teljes szövegének összevetéséből, illetőleg a legutóbbi időben hozott alkotmánybírói határozatokból és az azok mentén alakuló bírói gyakorlatból a törvényszék a kerületi bírósággal azonos álláspontra helyezkedett, az alábbi kiegészítésekkel.

A vélemény-nyilvánítás szabadsága, mint a rágalmazás és becsületsértés elkövetése kapcsán jogellenességet kizáró ok alkotmányjogi alapját az képezi, hogy egyfelől az említett szólásszabadság, másrészt az emberi méltósághoz való jog, mint alkotmányos alapjogok összeütközésbe kerülnek, amit a jogalkalmazónak esetről esetre kell feloldania egyik vagy másik alapjog javára. Ha a jogalkalmazó a vélemény-nyilvánítás szabadsága javára oldja fel az ütközést, a büntetőeljárásban felmentő vagy megszüntető rendelkezést kell hozni, míg ha az emberi méltóságnak szavaz elsőbbséget, az elkövető az említett bűncselekmények miatt büntetendő lesz. Az alkotmánybírói határozatok a két egymásnak feszülő alapjog érvényesülésének határait jelölik ki.

Maga az Alaptörvény általánosságban az emberi méltósághoz való jog elsőbbségét fogalmazza meg a szólásszabadsághoz képest. A IX. cikk (4) bekezdése ugyanis kimondja, hogy a véleménynyilvánítás szabadságának a gyakorlása nem irányulhat mások emberi méltóságának a megsértésére. Az Alkotmánybíró a 7/2014. (III. 7.) AB határozat indokolásának [43] bekezdésében akként vélte alkalmazhatónak ezt az alaptörvényi rendelkezést, hogy „*az emberi méltósággal való bármilyen összefüggés önmagában nem igazolhatja a szólásszabadság korlátozását, ellenkező esetben a szólásszabadság tartalma kiüresedne. Az emberi méltóság védelméhez való jog csak az emberi státusz jogi meghatározásaként korlátozhatóan.*”

Az elsőfokú bíróság által is hivatkozott 36/1994. (VI. 24.) AB határozat rendelkező részének 3.

pontja még valóban azt mondta ki, hogy *„a hatóság vagy hivatalos személy, valamint a közszereplő politikus becsületének csorbitására alkalmas – e minőségére tekintettel tett –, értéktételeket kifejező véleménynyilvánítás alkotmányosan nem büntethető”*, amit a 34/2004. (IX. 28.) AB határozat indokolásának V. 3. 1. pontja is megerősített. E határozatok azonban még az Alaptörvény hatályba lépése előtt születtek.

Az Alkotmánybíróság a 7/2014. (III. 7.) AB határozat indokolásának [47] bekezdésében mondta ki, hogy *„a közügyek megvitatása körében elhangzó véleménynyilvánítás és a rá vonatkozó védelem fókuszában elsődlegesen nem a szólással érintett személyek státusza áll, hanem az, hogy a megszólaló valamely társadalmi, politikai kérdésben fejtette ki nézeteit”*. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban dolgozta ki a sérelmezett megszólalás közügyekkel való összefüggésének vizsgálati szempontrendszerét. Az AB határozat indokolásának [39] bekezdése, illetőleg 4.1 pontja rögzíti, hogy *„vizsgálni kell a médium típusát, a közlés apropóját adó eseményt, illetve az arra érkező reakciókat és az adott közlésnek ebben a folyamatban játszott szerepét. További szempontként szükséges értékelni a kijelentés tartalmát, stílusát, illetve a közlés aktualitását, valamint célját. Amennyiben e körülmények értékelésével az állapítható meg, hogy a közlés a közügyek szabad vitatását érinti, úgy a közlés automatikusan a véleménynyilvánítási szabadság nyújtotta magasabb szintű oltalmat élvezi. Az ilyen közlés ugyanis a közhatalom és a közhatalmat gyakorlók ellenőrzésének, ellenőrizhetőségének egyik legfőbb garanciája.”*

A fenti szempontrendszer alapján kell vizsgálnia a bíróságnak a sérelmezett megszólalás közügyekkel való érintettségét, különösen a megtételének előzményeit, indokát, körülményeit.

A sérelmezett kijelentéseknek a cikkben rögzített szöveggörnyezetében alapján a másodfokú bíróság kiemeli, hogy a járványhelyezettel összefüggő védekezés köre valóban közügynek tekinthető, azonban ez a közügy nincs összefüggésben a magánvádoló személyével, génállományával, így annak abbéli jellemzése, hogy *Szabó Timeát egy titkos szigeten lévő, illegális laboratóriumban hozták létre egy kullancs és Lendvai Ildikó DNS-éből* olyan gyalázkodó jellegű többlet-tartalmat hordoznak, ami már a magánvádoló emberi minőségére vonatkozik. Azt jelenti, hogy a magánvádólót egy ember és egy állat keresztezésével, génmanipulációval hozták létre. Ezért annak tudományos jellemzéseként a közügyekhez való tartozása fel sem merül, mindezeknek a sértett személyi (emberi) tulajdonságaira való visszavezetése pedig a becsület csorbitására messzemenően alkalmas.

Ugyancsak a 13/2014 (IV. 18.) AB határozat [40] bekezdése – az Emberi Jogok Európai Bíróságának gyakorlatával (ld. Skalka v. Lengyelország ügy) összhangban – rögzítette, hogy *„a vélemény-szabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja a puszta megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása. Ezen kívüli nem védelmezi a közéleti vitában kifejtett véleményt sem, ha az abban megfogalmazottak az emberi méltóság korlátozhatatlan magját sértik, így az emberi státusz nyilvánvaló és súlyos becsúrlésében öltenek testet.”* Mindezt erősítik a később született alkotmánybírósági határozatok [1/2015. (I. 16.) AB és 3122/2014. (IV. 24.) AB határozat] és a bírói gyakorlat is (BH 2019. 68.). A másodfokú bíróság álláspontja az, hogy a fenti kijelentések a magánvádoló emberi méltóságának korlátozhatatlan magját sértik, ekképpen jogellenességet kizáró ok e közlések tekintetében nem valósul meg.

A harmadik lépcsőnek, a valóság bizonyításának szükségessége pedig tényállítás hiányában nem merült fel.

Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság
27.Bf.9328/2021/5.

Mindezekre figyelemmel a vádlottak felmentését célzó fellebbezések nem vezettek eredményre.

Az elsőfokú bíróság okszerűen vont következtetést a vádlottak bűnösségére, a bűncselekmény minősítése is maradéktalanul törvényes.

A kerületi bíróság a büntetéskiszabási körülményeket alapvetően feltárta és értékelté, azok az annyiban igényelnek pontosítást, hogy súlyosító körülményként kell értékelni mindkét vádlott vonatkozásában, hogy a bűncselekmény többszörösen minősül.

A másodfokú bíróság az alkalmazott szankció körében rögzíti, hogy a vádlottak által megvalósított bűncselekmény büntetési tételkerete egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A kiszabott intézkedésre figyelemmel, mint szükségtelent mellőzi a büntetéskiszabási évekre utalást, továbbá törvényi alap hiányában mellőzi az intézkedési nem tekintetében annak legenyhébb voltára tett megállapítást.

A büntetéskiszabási körülmények fenti pontosítása mellett is az elsőfokú bíróság által a vádlottakkal szemben alkalmazott intézkedés nemét és tartamát tekintve a büntetési célok eléréséhez szükséges, egyben elegendő, megfelelően igazodik a vádlottak terhére rótt bűncselekmény tárgyi súlyához, a vádlottak bűnössége fokához, a büntetlen előéletük által jelzett kisebb személyi társadalomra veszélyességükhöz, valamint a fentiek szerint pontosított enyhítő és súlyosító körülményekhez.

A bűnügyi költség viselésére vonatkozó kötelezést – tekintettel arra, hogy az a vádlottak szerint nem különíthető el - a Be. 574.§ (4) bekezdése alapján megváltoztatta a másodfok bíróság.

A kerületi bíróság helytelenül tüntette fel a tárgyalási határnapokat, azokat másodfokú bíróság helyesbítette.

Mindezek alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be. 598.§ (2) bekezdése alapján tanácsülésen eljárva, a Be. 606.§ (1) bekezdése alapján részben megváltoztatta, míg egyéb rendelkezéseit a Be. 605.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

Budapest, 2022. január 6.